

مدیریت ایمنی و سلامت در تجمّعات انبوه انسانی

تألیف:

دکتر هادی کاظمی

عضو هیئت عالی دانشگاه شاهد

و رئیس مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفاء

دکتر پیرحسین کولیوند

مدیر بیمارستان خاتم الانبیاء علیهم السلام

و معاون طرح و توسعه و منابع انسانی مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفاء

مهرزاد

۱۳۹۵ شمسی

سرشناسه	کولیوند پیرحسین، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	مدیریت ایمنی و سلامت در ترجمات انبوه انسانی/تالیف پیرحسین کولیوند هادی؛ سفارش: مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفاء، بیمارستان فوق تخصصی خاتم الانبیاء (ص).
مشخصات نشر	تهران: میرماه، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۷۶ ص؛ مصور (بخش رنگی).
شلیک	۱۷۵۰۰۰ ریال؛ ۹-۲۴-۳۳۳-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
موضوع	بهداشت — مدیریت
موضوع	بهداشت — برنامه ریزی
موضوع	پریشکی — خدمات
شناسه افزوده	کازظمی، هادی
شناسه افزوده	بیمارستان تخصصی و فوق تخصصی خاتم الانبیاء (ص)، مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفاء
رده بندی کنگره	۱۳۹۵ ۴۹۶/۷۹۶۷۱ RA
رده بندی دیویی	۶۲۲/۱۰۶۸
شماره کتابشناسی ملی	۴۹۷۹۸۰

مدیریت ایمنی و سلامت در تجمّعات انبوه انسانی

تألیف: دکتر پیرحسین کولیوند، دکتر هادی کاظمی

ناشر: میرماه

گرافیک جلد و متن: مهدیه ناظم زاده

لیتوگرافی و چاپ: قائم چاپ جوربند

صحافی: افشین

نوبت و سال انتشار: نخست/ ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۷۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۳-۲۴۰-۹

تمام حقوق اثر برای مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفاء محفوظ است.

خیابان ولیعصر (عج) - خیابان رشید یاسمی - بیمارستان فوق تخصصی خاتم الانبیاء (ع)

تلفن: ۸۸۸۸۴۰۴۰

انتشارات میرماه: تخریش، دزاشیب، خیابان شهید رمضانی، کوی شهید مرتضی عباسی، پلاک ۳، واحد ۲

تلفن: ۲۲۷۲۲۹۰۱-۲ و ۲۲۷۵۹۲۰۳-۴ فاکس: ۲۲۷۱۹۵۲۳

پیشگفتار

به نام خدا

سازمان جهانی بهداشت (WHO) تجمعات انبوه انسانی را به حضور بیش از ۱۰۰۰ انسان در مکانی خاص و دوره‌ای مشخص از زمان اطلاق می‌کند. بر این اساس می‌توان بزرگ‌ترین اجتماعات انبوه در جهان را به مراسم حج و اربعین سالار شهیدان حضرت امام حسین (ع) که هر دو خاص مسلمانان است، اختصاص داد.

به همین دلیل است که سازمان جهانی بهداشت «در مرکز تحقیقات تجمعات انبوه» را در کشور عربستان سعودی قرار داده است که خود حکایت از اهمیت مناسب پرسکوه حج دارد. اما نباید از این مسئله غافل بود که آمادگی شرکت‌کنندگان در این مراسم عظیم و مدیرانی که از کشورهای مسلمان آنان را همراهی می‌کنند، خود نقشی مهم و هم‌تراز با مسئولین کشوری دارد که تجمعات انبوه‌ای از این دست در آن‌ها روی می‌دهد.

فاجعه عظیم منا در مهرماه سال ۱۳۹۴ که بر اثر سوء مدیریت و بی‌کفایتی حکومت سعودی رخ داد و مرگبارترین رویداد تاریخ حج به‌شمار می‌آید، نمونه‌ای از تجمعات انبوه مدیریت نشده است. واقعه سال ۱۹۹۰ میلادی نیز با بیش از یک‌هزار کشته واقعه تکان دهنده دیگری بود که آن هم در مسیر رمی جمرات رخ داد و متأسفانه عدم همکاری مسئولین حکومت سعودی شرایط سختی را برای مدیران سلامت در کشورهای مسلمان پدید آورد. لذا چاره‌ای نداریم تا با مدیریتی صحیح در کشور خود و حتی در کشورهای دیگری که به مناسبت‌های گوناگون میزبان تجمعات انبوه‌اند از صدمات وارده بکاهیم و از بروز فجایعی که ذکر آنها رفت پیشگیری نمائیم.

«ایمن‌سازی عناصر محیطی»، «آموزش شرکت‌کنندگان در تجمعات انبوه انسانی»، «هماهنگی دولت‌ها»، «مدیریت حوادث و بحران‌ها» و «مدیریت و مهندسی کنترل تحرکات» با هدف پیشگیری یا به کم‌ترین حد رساندن خطر صدمه و بیماری، بهداشت محیط و ایمنی مواد غذایی، اطلاع‌رسانی همگانی، رهبری عملیات و ظرفیت مقابله با حوادث عمدی از قبیل حوادث تروریستی و برقراری سیستم مراقبت بیماری‌ها و تأمین ملزومات ضروری برای مقابله با اپیدمی انواع بیماری‌ها از زمره این مواردند.

امید است این کتاب که در راستای ایجاد بینش کافی و درک مفاهیم تجمعات انبوه و بحران‌های ناشی از آن و اقدامات اساسی مربوط به مدیریت آن‌ها تدوین شده است، مورد استفاده برنامه‌ریزان و مدیران محترمی که در حوزه‌های گوناگون، مربوط به تجمعات انبوه فعالیت می‌نمایند قرار گیرد.

انشاء الله

مؤلفین

۱۳۹۵ شمسی

فهرست

۱۳	بخش اول: مقدمه‌ای بر اجتماعات انبوه انسانی
۱۵	۱- سوریلاس (مراقبت پیگیرانه)
۱۵	۲- پیشگیری
۲۰	پیش‌بینی نیازمندی‌های منابع انسانی
۲۲	تعریف وظایف خواسته شده از تیم پزشکی
۲۲	خصوصیات رویداد
۲۳	ساختار ارتباطی
۲۴	مواد رسانیل
۲۵	رحم، سیستم مکان ارائه خدمات پزشکی
۲۶	دسترسی به دارو (مدومین)
۲۷	برنامه ثبت دارو
۲۹	مدیریت مالی
۳۱	بخش دوم: مدیریت تجمعات انسانی، پایه الگوها و اسناد سازمان جهانی بهداشت (WHO)
۳۲	تدوین دستورالعمل
۳۳	درباره این سند
۳۸	مرور کلی بر ارزیابی ریسک
۴۰	نقش ارتقاء سلامت و پیشگیری
۴۱	مقررات بین‌المللی بهداشت
۴۲	ارزیابی ریسک و مدیریت
۴۵	اصول کلی مدیریت ریسک
۴۶	عناصر مدیریت ریسک
۴۷	فرایند مدیریت ریسک
۴۹	تحلیل ریسک
۵۰	ارزیابی ریسک
۵۱	ارزیابی ریسک توسط WHO در طول شیوع بیماری
۵۴	سیستم‌های هشدار و مدار بسته
۷۱	آزمایشگاه
۷۳	ظرفیت‌ها و تجهیزات آزمایشگاهی
۷۶	هشدار شیوع و پاسخ
۷۹	مدیریت پرونده به عنوان جزئی از مدیریت شیوع

۸۱	کنترل عفونت
۸۱	خدمات پزشکی و کنترل بیماری مسری
۸۴	دستورالعمل‌های عملیاتی استاندارد (SOPها) برای خدمات پزشکی
۸۵	واکنش سیستم مراقبت‌های بهداشتی و افزایش ظرفیت
۸۷	حوادث عمدی (تروریسم، CBRN)
۸۸	بررسی حوادث عمدی در تجمعات انبوه
۸۸	رویدادهای عمدی: برنامه‌ریزی ملی و دستیابی به منابع
۹۰	حوادث آگاهانه: ضد عفونی
۹۲	تجارب کشورهای از مشکلات بهداشتی در طول تجمعات انبوه
۹۶	فعالیت‌های تحت پوشش در برگزاری تجمعات انبوه
۹۹	کنترل عفونت، جداسازی و قرنطینه
۱۰۲	جداسازی، قرنطینه و قرنطینه
۱۰۷	ارائه خدمات تجمعات
۱۰۷	مسائل مربوط به نفوذ ورودی
۱۰۸	بررسی‌های متقاطع
۱۱۰	تجارب کشورها
۱۱۰	ساختار در امور برنامه‌ریزی
۱۱۵	حوادث عمدی
۱۱۷	انواع عوامل بیوتروریسم
۱۱۸	آموزش، تمرین
۱۲۴	اطلاعات عمومی: رسانه‌ها و شیوع ارتباطات
۱۲۵	رسانه و ارتباطات
۱۲۹	امنیت
۱۳۱	ارتباط با ارتش (نظام)
۱۳۳	مدیریت حادثه، فرماندهی، کنترل و برنامه‌ریزی
۱۳۵	سیستم‌های مدیریتی رویداد، ارتباطات داده‌ها و مدیریت
۱۳۸	مرکز عملیات استراتژیک (سلامت)
۱۴۲	تجارب کشورها
۱۴۵	حمل و نقل
۱۴۷	سیستم‌های ارتباطی

۱۵۱	مقررات بین‌المللی بهداشت (IHR).....
۱۵۵	دیگر مسائل کلیدی.....
۱۵۶	تلفات سنگین و حمایت‌های روانی اجتماعی.....
۱۵۸	خدمات حمایت روانی.....
۱۶۰	بهداشت محیط.....
۱۶۶	بهداشت عمومی / بهداشت محیط / خدمات آزمایشگاهی جهت کنترل مواد غذایی.....
۱۶۸	امکانات توالت.....
۱۶۸	امکانات شستن.....
۱۶۸	دفق فاضلاب.....
۱۶۹	مدیریت تلفات و مرگ و میر.....
۱۷۴	منابع.....